

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 16-11-2020
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPMRAL
Sagsnr.: 2006204
Dok. nr.: 1455645

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 5. november 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 68 (L 61) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 68:

”Vil ministeren oplyse, hvilken dokumentation regeringen har for påstanden om, at nye tobaks- og nikotinholdige produkter som blandt andet opvarmet tobak samt røg-fri tobaksprodukter appellerer særligt til den yngre del af befolkningen (...) ”blandt andet ved at tilsætte smagsstoffer’, sådan som det fremgår i brev til Kommissionen af 11. september 2020 om opfølgning på Danmarks notifikation 2020/228/DK?”

Svar:

Til brug for min besvarelse har mit ministerium indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen har oplyst følgende:

”Et systematisk review fra 2018 har set på præferencerne hos brugere af e-cigarett for bl.a. forskellige smagsstoffer i forskellige aldersgrupper. Af reviewet fremgår, at det tyder på, at smagsstoffer er en vigtig faktor for unge (<18 år) ift. at prøve e-cigaretter, og at teenagere starter deres forbrug af e-cigaretter med smagsstoffer, især søde smagsstoffer. I reviewet fandt man også, at brugerne opfattede sødlige og frugtige smagsstoffer som mindre skadelig, mens tobaksmag blev opfattet som mere skadelig¹.

En rapport fra Nordens Velfærdscenter fra 2019 konkluderer, at smagstilsætninger er en ledende årsag til, at børn og unge prøver e-cigaretter. Nye brugere foretrækker især de søde smagsvarianter som f.eks. slik, frugt, tyggegummi og læskedrikke. Desuden opfattes e-cigaretter med smag af f.eks. frugt mindre sundhedsskadelige end e-cigaretter med smag af tobak².

Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at ovenstående fund kan overføres til øvrige tobaks- og nikotinprodukter. Dette understøttes af danske tal for unges brug af tobaks- og nikotinprodukter med smag:

E-cigaretter

Tal fra ESPAD-undersøgelsen i 2019 viser, at 14 % af de 15-16-årige, der går i 9. klasse, har brugt e-cigaretter i løbet af de sidste 30 dage.

¹ O S. Zare, M. Nemati, Y. Zheng. 2018. A systematic review of consumer preference for e-cigarette attributes: Flavor, nicotine, strength, and type. PLoS ONE 13(3) : e0194145

² Nordens Velfærdscenter. Smagstilsætningers betydning for brug af snus og e-cigaretter – med fokus på unge i Norden. Januar 2019.

Resultater fra Danskernes Rygevaner 2019 viser, at der for den samlede gruppe af 15-29-årige er 4 % der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, og at det særligt er de 15-29-årige, der bruger e-cigaretter med smag af frugt (77%), slik/sodavand (41 %), mens brugen af disse smagsstoffer ser ud til at blive mindre jo ældre, man bliver.

Disse resultater understøttes af undersøgelsen § RØG fra 2020 foretaget Statens Institut for Folkesundhed, der viser, at 65 % af de 15-17-årige og 59 % af de 18-29-årige foretrækker frugt- og sliksmag i deres e-cigaretter. Der ses ingen forskel mellem aldersgrupperne i forhold til mentol og spearmint eller anden mintsma.

Røgfri tobak

Sundhedsstyrelsens undersøgelse "Unge brug af røgfri tobak" fra 2019 viser, at 11 % af de 15-24-årige bruger røgfri tobak dagligt eller lejlighedsvist. I undersøgelsen § RØG er brugen af røgfri tobak delt op på produkterne snus, tyggetobak og nikotinposer, som hhv. 8 %, 1,7 % og 3,1 % af de 15-29 årige bruger.

§ RØG viser, at en tredjedel af de unge, der bruger røgfrie tobaksprodukter, bruger produkter med smag af mentol eller mint, og mere end en tredjedel anvender typen "white". Der er 12 % af de 15-17-årige bruger smag af frugt eller slik i deres røgfrie tobaksprodukter.

Opvarmet tobak

Opvarmet tobak er et relativt nyt produkt, og undersøgelsen § RØG viser, at 0,3 % af de 15-29-årige ryger opvarmet tobak dagligt eller lejlighedsvist, men der er 3,2 %, der har prøvet at ryge opvarmet tobak.

21 % af de unge, der ryger opvarmet tobak, svarer, at de ryger det med smag mentol og 30 % ryger opvarmet tobak med frugt- eller sliksmag. Der er tale om et lille antal respondenter, hvorfor resultaterne skal tolkes med forsigtighed. Ser man på tværs af de tre nævnte produkter, e-cigaretter, røgfri tobak og opvarmet tobak ses et klart mønster i at unge i højere grad end den ældre del af befolkningen anvender smagsstoffer i deres tobaks- og nikotinprodukter.

Restriktioner på et produkt kan føre til skift til mindre regulerede produkter

Unge i dag anvender ofte flere forskellige typer af tobaks- og nikotinholdige produkter. I Danmark er det mere end hver fjerde i alderen 15 til 29 år, der anvender én type produkt, og hver tyvende anvender to eller flere produkter.³ Blandt andet derfor, er der risiko for, at restriktioner på et af produkterne vil medføre et skift til et andet tobaks- eller nikotinprodukt, der ikke er reguleret tilsvarende, fremfor at stoppe forbruget eller ikke at starte med et produkt. Mange unge starter med at ryge eller bruge et tobaksprodukt med smag af noget andet end tobak, fx mentol eller noget sødt. Restriktioner på smag på et af produkterne, kan derfor lede til substitution til et andet produkt, der stadig indeholder smag.

Dette underbygges af et stort amerikansk studie, som viser, at restriktioner på kendetegnende aromaer i cigaretter i 2009 medførte et fald i andelen af unge, der røg, og i antal cigaretter røget blandt unge. Mentolcigaretter og alle andre tobaksprodukter var imidlertid undtaget forbuddet, og man så efterfølgende en markant stigning i forbruget af disse produkter. Studiet konkluderer dermed, at cigaretforbruget blev sub-

³ Jarlstrup NS, Andersen MB, Kjeld SG, Bast LS. §RØG – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler. Basisrapport 2020. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2020

stitueret med andre typer af produkter, som stadig lovligt havde kendetegnende aromaer.⁴ Et andet amerikansk studie blandt unge viser samme tendenser, og konkluderer endvidere, at restriktioner på kendetegnende aromaer bør omfatte alle typer af tobaksprodukter, hvis man vil opnå den maksimale effekt.⁵

I rapporten WHO Study group on tobacco product regulation anbefales politiske beslutningstagere at:

- a) Overvej en politik for nikotinreduktion koordineret med politikker, der giver tilstrækkelig adgang til NRT (godkendt nikotinerstatning) og andre produkter, der er godkendt af myndighederne. Dette bør understøttes af befolkningsovervågning (monitorering), monitorering og test af produkter, håndhævelse af produktstandarder samt et stærkt fokus på beskyttelse af børn og unge.
- b) Overvej at forbyde eller begrænse brugen af smagsstoffer i nikotinleverings-systemer (e-cigaretter mv) og tobaksprodukter for at sikre, at unge ikke begynder, og overvej forbud mod eller begrænsning af smagsstoffer i forbrændte tobaksprodukter for at fremme ophør.

Hensigten med forebyggende tiltag på tobaks- og nikotinprodukter er i høj grad at forebygge, at der kommer samme høje prævalenstal på andre tobaks- og nikotinprodukter, som der er på konventionelle cigaretter, særligt hos børn og unge. Det er således ud fra et folkesundhedsperspektiv fornuftigt at implementere virkningsfulde tiltag på alle nikotinprodukter, før tallene viser høj grad af nikotinafhængighed hos flere børn og unge, og så unge ikke blot skifter til et mindre reguleret produkt.”

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Maria Ramskov Larsen

⁴ Courtemanche CJ, Palmer MK, Pesko MF. Influence of the flavoured cigarette ban on adolescent tobacco use. *American Journal of Preventive Medicine* (2017) 52, 5:139-146

⁵ Rossheim ME, Livingston MD, Krall JR, Barnett TE, Thombs DL, McDonald KK, Gimm GW. Cigarette Use Before and After the 2009 Flavored Cigarette Ban. *Journal of Adolescent Health* (2020) 67, 3:432-437